



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Radana Malíka v právní věci stěžovatele **P. S.**, zastoupeného Mgr. Richardem Polmou, advokátem se sídlem v Mladé Boleslavi, nám. Republiky 946, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 2005, č. j. 55 Az 212/2004 – 34,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 2005, č. j. 55 Az 212/2004 - 34 byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) OAM-922/VL-11-ZA08-2004, jímž stěžovateli nebyl udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně rozhodnuto tak, že se na něho nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Krajský soud se nejprve zabýval procesními námitkami stěžovatele, které neshledal důvodnými. Podle názoru krajského soudu ministerstvo spolehlivě zjistilo skutečný stav věci, protože shromáždilo poznatky o zemi původu, o vývoji politické situace v této zemi v rozhodné době a o postoji státní moci k politickým, náboženským a rasovým otázkám. S těmito poznatky pak konfrontovalo tvrzení stěžovatele, které uplatňoval v žádosti o udělení azylu a v pohovoru, jež s ním byl veden v ruském jazyce. V průběhu řízení bylo respektováno právo stěžovatele vyjádřit se ke všem důvodům jeho žádosti o udělení azylu a stěžovateli byl rovněž po celou dobu k dispozici tlumočník. Nebylo možno proto přisvědčit

námítce stěžovatele, že nemohl uplatnit v řízení veškerá svá práva, neboť se obtížně domluví česky a nebyl zastoupen advokátem. Ze žádného zákonného ustanovení také nevyplývá, že by stěžovatel musel být v řízení před správním orgánem zastoupen advokátem. Krajský soud shodně s ministerstvem dospěl k závěru, že v řízení nebyl prokázán žádný z důvodů pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, jež se týkají pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo odůvodněného strachu z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Stěžovatel totiž žádný z uvedených důvodů netvrdil a výhrůžky věřitele, kterému nebyl schopen splatit dluh, nebyly motivovány některým z azylově relevantních důvodů, nýbrž pouze soukromým ekonomickým zájmem věřitele. Stěžovatel se neobrátil se svými obavami ohledně výhrůžek věřitele na žádný z kompetentních orgánů, ačkoliv s nimi neměl žádné potíže. Není proto možno dojít k závěru, že by příslušné státní orgány tolerovaly či podporovaly jednání věřitele, protože o něm nebyly vůbec stěžovatelem informovány. Již z tohoto důvodu nebylo možno stěžovateli poskytnout mezinárodní ochranu ve formě azylu, protože nevyčerpal dostupné prostředky k ochraně svých práv, které měl k dispozici ve vlasti. Obecně nepříznivá ekonomická situace na Ukrajině pak nemůže být bez dalšího též důvodem pro udělení azylu. Krajský soud souhlasil s ministerstvem i v tom, že v řízení nebyly zjištěny ani důvody pro udělení azylu stěžovateli podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Správní rozhodnutí ohledně humanitárního azylu podléhalo přezkumné činnosti soudu jen v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním způsobem. Žádné takové vady zjištěny nebyly, a proto krajský soud neshledal nezákonnost rozhodnutí ani v tomto směru. Krajský soud nezjistil pochybení správního orgánu ani pokud jde o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu, které ostatně ani nebyly tvrzeny, a v podrobnostech proto odkázal na výstižné odůvodnění správního rozhodnutí.

V kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě stěžovatel odmítl závěry krajského soudu, že v jeho věci nebyly dány důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Stěžovatel opřel kasační stížnost o důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) s. ř. s. Ohledně předmětu řízení poukázal na to, že pouze jediný pohovor nemohl v žádném případě postačovat pro udělení či neudělení azylu. Stěžovatel některým otázkám, které mu byly položeny, úplně nerozuměl, nechápal jejich obsah a neměl dostatek času na jejich promyšlení a zodpovězení. Absence právního zastoupení advokátem mu pak navíc bránila v uplatnění všech práv, které mu dává právní řád České republiky. Stěžovatel uvedl, že jedním z hlavních důvodů přicestování do České republiky byly ekonomické důvody, politické a především velmi špatné rodinné zázemí, které způsobilo jeho ekonomické problémy. Na Ukrajině nemohl sehnat trvalou práci, pracoval pouze příležitostně a nemohl tak splatit všechny své dluhy. Pokud by se tedy vrátil zpět, není reálná naděje, že by si našel zaměstnání a mohl se postarat o sebe a splatit své dluhy. Navíc by musel shánět bydlení. Tyto důvody, které jsou převážně humanitární, považuje stěžovatel za dostatečné a domnívá se, že jsou u něho dány zákonné podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 či § 13, popř. § 14 zákona o azylu. Proto žádá vydání rozsudku, kterým by byl zrušen napadený rozsudek krajského soudu. Současně stěžovatel navrhl, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že v této stížnosti stěžovatel neuvedl jedinou výtku, která by odpovídala důvodům uvedeným v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., přičemž označení důvodu podle písm. e) citovaného ustanovení tu ani nemá místo. Podle svého obsahu odpovídá kasační stížnost podání žaloby jako návrhu. Pro závěry soudu

a jeho postup nic konkrétního nepřináší. Jelikož se na podanou kasační stížnost vztahuje ustanovení § 32 odst. 5 zákona o azylu, podle něhož má podání kasační stížnosti odkladný účinek, je proto nadbytečný návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku této stížnosti. Ministerstvo proto navrhlo, aby kasační stížnost, není-li podána opožděně, byla odmítnuta podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. za použití ustanovení § 104 odst. 4 a § 120 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Zcela neopodstatněné jsou námitky, v nichž stěžovatel poukazuje na porušení procesních předpisů ministerstvem. Krajský soud právem odmítl v podstatě stejné žalobní námitky stěžovatele a své závěry v tomto směru řádně, přesvědčivě a přezkoumatelným způsobem vyjádřil v odůvodnění svého rozsudku. V podrobnostech je proto možno na tyto závěry odkázat.

Nejvyšší správní soud k tomu ještě dodává, že z obsahu správního spisu je nade vší pochybnost zřejmé, že při zjišťování důvodů stěžovatele pro podání žádosti o udělení azylu postupovalo ministerstvo zcela korektně a v souladu se zákonem. Z protokolu o pohovoru se stěžovatelem ze dne 7. 4. 2004, který byl započat v 8,30 hod. a skončil v 10,00 hod., vyplývá, že pohovor probíhal za přítomnosti tlumočníka z jazyka ruského, který na žádost stěžovatele tlumočil z jazyka ruského do jazyka českého a naopak. Z obsahu protokolu je rovněž patrné, že se stěžovatel ve zcela přiměřené době trvání pohovoru podrobně vyjadřoval k důvodům, jež ho vedly k opuštění Ukrajiny a k podání žádosti o udělení azylu. Po skončení protokolu byl pak stěžovatel ještě seznámen s obsahem protokolu v ruském jazyce, s nímž vyslovil souhlas a z tohoto důvodu nežádal ani změny či doplnění protokolu. Z obsahu protokolu rovněž vyplývá, že stěžovatel odpovídal na otázky jasně, zřetelně a zcela logicky. Ostatně k důvodům, pro něž žádal o udělení azylu, se stěžovatel vyjadřoval i v žádosti o udělení azylu ze dne 7. 3. 2004, které jsou shodné s důvody uvedenými v protokolu o pohovoru. Nejvyšší správní soud proto neshledal důvodné námitky stěžovatele, že jediný pohovor nemohl postačovat k rozhodnutí o udělení či neudělení azylu a že některým otázkám, které mu byly v jeho průběhu položeny, úplně nerozuměl, nechápal jejich obsah a neměl dostatek času na jejich promyšlení a zodpovězení. Je tomu tak proto, že opodstatněnost těchto námitek se zřetelem ke shora uvedenému nemá ani v náznaku oporu ve spisovém materiálu.

Nejvyšší správní soud neshledal opodstatněnou ani námitku stěžovatele, že absence advokáta ve správním řízení mu navíc bránila v uplatnění všech práv, které mu dává právní řád České republiky. Ze žádného zákonného ustanovení nevyplývá, že by zastoupení stěžovatele advokátem ve správním řízení o udělení azylu bylo povinné. Jelikož stěžovatel nepředložil zmocnění k zastupování advokátem, ministerstvo se nedopustilo žádného pochybení, pokud vedlo řízení o udělení azylu bez advokáta. Absence advokáta rovněž neměla žádný vliv na uplatnění práv, které stěžovateli dává právní řád České republiky. V průběhu řízení bylo respektováno jeho právo vyjádřit se ke všem důvodům jeho žádosti o udělení azylu, jak již bylo výše uvedeno, v řízení bylo postupováno standardním způsobem a zcela korektně, stěžovateli bylo řádně vysvětleno, co je po něm požadováno a v řízení mu byl k dispozici tlumočník z jazyka ruského. Ostatně stěžovatel ani konkrétně neuvedl, v jakém právu byl zkrácen v důsledku nezastoupení advokátem.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti věcně namítal, že jedním z hlavních důvodů jeho přicestování do České republiky byly ekonomické důvody, politické a především špatné rodinné zázemí, které způsobilo jeho ekonomické problémy, v čemž spatřuje splnění zákonných podmínek pro udělení azylu podle ustanovení § 12, § 13, popř. § 14 zákona o azylu. Tímto v podstatě stěžovatel potvrdil, že jeho odchod ze země původu byl motivovaný zejména ekonomickými problémy. Krajský soud proto důvodně poukázal na to, že se nejedná o důvody, se kterými zákon spojuje udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. Především tu nejde o pronásledování ve smyslu citovaného ustanovení, tedy o neoprávněný postih ze strany státní autority nebo těch osob, které takovou autoritu zosobňují. Stěžovatel před odchodem z Ukrajiny nebyl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a ani mu nehrozilo pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. O tom svědčí i tvrzení stěžovatele, že nikdy nebyl členem žádné politické strany nebo organizace a že se státními orgány Ukrajiny neměl žádné problémy. Tvrzené obavy z vyhrožování ze strany soukromých osob a z jejich násilného jednání, třeba i odůvodněné, by se mohly stát důvodem pro udělení azylu pouze tehdy, pokud by státní orgány země původu takové ohrožení podporovaly, organizovaly, záměrně trpěly, apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového jednání pronásledování, a tedy ani azylový důvod. Stěžovatel v průběhu správního řízení netvrdil, že by příslušné státní orgány podporovaly, organizovaly nebo záměrně trpěly jeho ohrožování v důsledku výhrůžek újmou na zdraví, protože se nikam po těchto protiprávních aktech neobrátil. Příslušné orgány mu proto nemohly poskytnout účinnou ochranu již z toho důvodu, že o jeho problémech nebyly informovány.

V této souvislosti poukazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek tohoto soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, podle něhož „vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí správního orgánu vyplývá, že politický systém v zemi původu dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny. Obavy žadatele o azyl spočívající v tom, že organizované skupiny, resp. jejich členové používají nelegálních metod, že proti němu použijí násilí v míře ohrožující jak jeho zdraví, tak jeho život, nelze podřadit pod žádnou skutečnost uvedenou v zákoně o azylu, která by odůvodňovala udělení azylu“. Shodně judikoval i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, v němž uvedl, že „skutečnost, že žadatel má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny“.

Nejvyšší správní soud nepovažuje za opodstatněnou ani námitku týkající splnění zákonné podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu v otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku

byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.

Krajský soud se zřetelem k uvedenému proto došel k zákonnému závěru. Je tomu proto, že udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu (na základě údajů sdělených stěžovatelem v průběhu řízení nezjistilo ministerstvo důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu) a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Jelikož ministerstvo řádně zjistilo a posoudilo jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi a nedovodilo z toho důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména, když stěžovatel ve správním řízení a v řízení před soudem ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu neuvedl. Otázky špatné ekonomické pozice a situace stěžovatele v zemi původu a jeho obavy z výhrůžek věřitele, jež byly tvrzeny jako jediný důvod pro udělení humanitárního azylu, nevzbuzují v Nejvyšším správním soudu pochybnost o tom, že správní uvážení spočívající ve volbě rozhodnutí azyl z humanitárního důvodu neudělit, nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, bylo v souladu s pravidly logického posuzování a že premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. V žádném případě tedy nelze hovořit o voluntaristickém přístupu ministerstva.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst.1 s. ř. s.). O kasační stížnosti rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s. bez jednání.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nerozhodl, protože věc byla vyřízena přednostně v souladu s ustanovením § 56 ve spojení s § 120 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. března 2006

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu